

חשיבותו של סוכן הביטוח במאבק בהלבנת הון

סוכן הביטוח מעורב במכירת מוצרי הביטוח ומשכך הוא עומד בקשר ישיר עם הלקוחות. ועשוי להחזיק בידע לגבי מקור הכספים, אופי הלקוחות והמטרה שלשמה מוצרי הביטוח נרכשים. ידע זה יש בו כדי לסייע בזיהוי פעולות בלתי רגילות, פעולות שאינן אופייניות ללקוח, לאופי המוצר או להתנהלות השוק. מלבני הון, גורמים עבריינים, ארגוני טרור ומממני טרור עשויים לנצל את שירותיהם של סוכני הביטוח לצורך ביצוע פעילות פיננסית כחלק מהליך הלבנת הון ומימון טרור. היכרות טובה יותר של סוכני הביטוח עם דפוסי הפעולה והמאפיינים הייחודיים בפעילות זו, יש בה כדי לסייע באיתור מקרים בעלי דפוסי ומאפיינים דומים והעברת דיווחים בלתי רגילים לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בהתאם.

מהו דיווח בלתי רגיל?

דיווח בנוגע לפעולות או ניסיון לביצוע פעולה, שמתקיים בהם אלמנט בלתי רגיל או פעילות חריגה; דיווח זה מבוצע על פי שיקול דעתו של סוכן הביטוח ובהתבסס על היכרותו עם הלקוח ודפוסי הפעולות העסקיות של הלקוח. לעיתים מדובר אף בפעילות בחשבון או בפוליסה, שיש בה חשש כי היא פעילות האסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או חוק איסור מימון טרור.

רשימת פעולות שיכולו שירותי ביטוח חיים

- ◆ ניהול מספר פוליסות ביטוח חיים עם רכיב חיסכון אצל מבטחים שונים, בצורה שאינה אופיינית לבעל הפוליסה.
- ◆ בקשה לעסקה בסכום מהותי, השונה מהעסקאות הרגילות שבדרך כלל מבוצעות ע"י בעל פוליסה או המבוטח.
- ◆ שימוש בסכום גבוה של מטבעות בעלי ערך נמוך לתשלום דמי הביטוח בחוזה ביטוח חיים.
- ◆ שימוש באמצעי תשלום של צד ג' לתשלום דמי ביטוח בחוזה ביטוח חיים.
- ◆ חוסר במידע, איחור באספקת מידע או התחמקות מאספקת מידע לצורכי זיהוי ואימות.
- ◆ התקשרות בחוזה ביטוח חיים בסכום מהותי, שבו המוטב למקרה חיים אינו המבוטח או קרובו.
- ◆ פעילות הנראית כחסרת הגיון עסקי או כלכלי, בהתייחס לסוג חוזה הביטוח.
- ◆ ביטול חוזה ביטוח חיים על ידי בעל הפוליסה, או המבוטח, מיד לאחר שבוצעה בו הפקדה בסכום מהותי.
- ◆ קבלת הלוואה בסכום מהותי כנגד הפקדת סכום בפוליסה ובסמוך למועד פתיחתה.
- ◆ החזר הלוואה בסכום מהותי סמוך למועד קבלתה בלא סיבה נראית לעין.

מועד העברת דיווח בלתי רגיל

דיווח על פעולה בלתי רגילה יועבר לרשות סמוך, ככל האפשר בנסיבות העניין, לאחר עשיית הפעולה או רישומה.

בקורב... צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור). הצו המאוחד יכלול הוראות לעניין חובות זיהוי, דיווח, רישום ושמירת מסמכים החלות על חברות ביטוח, חברות מנהלות וסוכני הביטוח, בהתאם להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית במאבק בהלבנת הון ומימון טרור ולהוראות החלות על גופים פיננסים מפוקחים אחרים.

מי אנחנו?

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן: "הרשות") הינה הרשות הלאומית למדיעין פיננסי. הוקמה בשנת 2002, מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, כדי לסייע במניעה חקירה וחשיפה של עבירות הלבנת הון ומימון טרור, וזאת כחלק מהצטרפותה של מדינת ישראל למאבק הבינלאומי בתופעות אלה. **רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון** היא הגוף האחראי על האסדרה והפיקוח על חברות הביטוח וסוכני הביטוח שמעבירים דיווחים על פעולות לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מתוקף **צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב 2001**.

מהי הלבנת הון?

הלבנת הון הינה ביצוע פעולה ברכוש שמקורו בפשיעה – בעבירות המכונות "עבירות מקור", במטרה להסתיר או להסוות את מקורו של הרכוש, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, להטמיעו ברכוש לגיטימי ולהכניס לשימוש חוזר. דוגמא להלבנת הון קלאסית בתהליך תלת-שלבי:

להבדיל מהלבנת הון במקרים רבים מקור הכספים המשמשים לפעילות **מימון טרור** הנו לגיטימי, אך יעדו הנו תמיכה בפעילות טרור, באופן ישיר או עקיף. יחד עם זאת, בדומה למלביני הון, ארגוני טרור ומממני הטרור עושים שימוש בטכניקות זהות להעברת כספים, תוך הסתרת מקורם, יעדו ודרכי השימוש בהם ותוך ניתוק הקשר בין הגורמים התורמים/מממנים, המתווכים בפעילות לבין יעד הכספים.

גופים מפוקחים בהיבט של איסור הלבנת הון

בנקים	בנק הדואר	אשראי כרטיסי
חברות נאמנות	חברי בורסה	מבטחים וסוכני ביטוח
מנהלי תיקים	נותני שירותי מטבע	קופות גמל
סוחרים באבנים יקרות	נותני שירותי עסקי-עורכי דין ורואי חשבון	זירות סוחר

אכיפה מנהלית

אכיפה מנהלית מאפשרת לגופים המפקחים על הגורמים החייבים בדיווח לרשות, להטיל עיצומים כספיים ואמצעי אכיפה נוספים במקרים מסוימים על מי שהפר את הוראות החוק והצווים. פרק ה' לחוק איסור הלבנת הון מסמך את הגופים המפקחים להקים ועדות הטלת עיצום כספי לגבי הגופים שבאחריותם בגין הפרת הוראות מסוימות בחוק ובצווים, העוסקות בחובות הזיהוי והאימות, דיווח לרשות, שמירת מסמכים, מינוי אחראי לעניין איסור הלבנת הון.

מקו עיקרי החובות החלות על סוכן הביטוח על פי צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב 2001

1. סוכן ביטוח ידווח לחברת הביטוח שהיא צד לחוזה הביטוח על פעולה רגילה של תשלום דמי ביטוח במזמנים או בהמחאות נוסעים לפי חוזה ביטוח החיים, בסכום ש"ע ל-100,000 ₪ לפחות.
2. סוכן ביטוח ידווח לרשות על כל פעולה מכוח חוזה ביטוח חיים שלאור המידע המצוי ברשותו נחזית בעיניו כפעולה בלתי רגילה.